

Van de Redactie

Het valt niet mee wanneer we een zomer hebben met zulke hoge temperaturen om je om te kleden in duikpak (zweten!) of om met al je materiaal een eind te moeten lopen.... Maar jammer genoeg lijkt het nu of we al in de herfst terecht zijn gekomen.

Voor de meesten zal de vakantie er alweer op zitten op het moment dat we redactievergadering hebben. Sommigen zullen gedoken hebben, anderen juist niet, maar we hopen dat in ieder geval iedereen is uitgerust of even uit de sleur is geweest. Diverse DTZers zijn alweer bezig met het plannen van de volgende vakantie, op persoonlijk initiatief of met een groepje, in Europa of daarbuiten.

Verblijvend nieuws in huize Joosse: dochter Rosa is geboren. In september begint een vernieuwde 2* opleiding; hierover schrijft Harm. Ter inspiratie kunnen we genieten van een aantal sappige verhalen over het sepiaproject. Helaas de snackduik is geweest, maar het water zou je weer uit de mond lopen. Gelukkig staat het volgende culinaire evenement al op de rol: een DTZ-wok.

We houden ons altijd aanbevolen als iemand een adverteerder weet aan te leveren: dit maakt toch dat de clubkrant bekostigd kan worden, dus geef dit door aan Veronica.

We wensen ieder veel leesplezier! De deadline voor de volgende Luchtbel is 11 september.

Dick, Elly, Margreet en Veronica

Verjaardagen

September 2006:

- 2 – Dennis Blom
- 4 – Sanne Verkooijen
- 12 – Leon Joosse
- 13 – Martin Wattel
- 15 – Dennis Delhaas
- 21 – Cor Sol
- 23 – Dianka Zuidervijk
- 24 – Adriënne Withagen

Oktober 2006:

- 1 – Benny van den Steen
- 9 – Pascal Bezemer
- 13 – Henk Betlem
- 18 – Jan-Kees Kallemeijn
- 19 – André Roos
- 19 – Netty Tiggelman
- 21 – Margriet Weezepeel
- 23 – Wybe Meinsz
- 23 – Jaap le Roij
- 25 – Margreet van Aalst-de Hoog
- 27 – Hans van Zetten
- 30 – Marcel Jobse

MUTATIES DUIKTEAM “ZEELAND”, PER 1 JULI 2006

Maurice Faasse, Leonieke de Jong en José Weststrate hebben afscheid genomen van DTZ. Het ga jullie goed!

Kees Jan Lastdrager is nu telefonisch bereikbaar onder **06-53902803**.

Han de Vlioger: op de ledenlijst kan aangevuld worden dat Han 2* **gebrevetteerd** is.

GEN LEDEN VRAGEN LE DEN VRAGEN LEDEN VRAGE

Kees Jan Lastdrager (06 53902803) polst de belangstelling om het **zwemuur** te **vervroegen** (p. 4) en vraagt opgave van het **aantal wokers** (p. 5).

Harm Verbeek (0118 640275) vraagt opgave voor de **nieuwe 2*-opleiding** (p. 5).

Dirk Deelen (0118 410938) biedt zijn **duikuitrusting te koop** aan (p. 6).

Vande voorzitter

Hoi duikelaars! De deadline voor de september-Luchtbel nadert, tijd voor een nieuw stukje. Dus hier ben ik dan. Gelukkig is het weer wat minder, dus is het niet zo bezwaarlijk voor me om me van deze taak te kwijten. Want in de maand juli had ik vakantie en toen was het niet zo aantrekkelijk om hier even binnen achter mijn kompjouterke te zitten. Trouwens, ik heb wel geboft: 4 weken vakantie in Nederland aan de Boulevard Noorderbaan en 4 weken stralend weder! Zou ik het dan toch verdiend hebben?

Ik heb niet de volle 4 weken thuis gezeten trouwens. Diegenen die mij kennen, weten dat ik nog een klein beetje een band heb met mijn vorige vaderland en dus een paar

..het pak zit wel als gegoten!

dagen "kwijt" ben op de Gentse Fieste. Voor de fuifnummers onder ons: een aanrader! Ik wil wel voor gids spelen volgend jaar. Alleen mag het dan niet zo warm zijn, want als je met die temperaturen een plekje onder een parasol veroverd hebt, wil je er niet meer weg!

Boulevard Noorderbaan

Trouwens over temperaturen gesproken, deze zijn ook niet echt aangenaam om te gaan duiken. Tenminste, als je eenmaal in het water ligt, gaat het wel, maar die marteling die er aan vooraf gaat! Want het aantrekken van je pak is dan eenmaal geen lolletje... En in diezelfde periode ben ik op aanraden van mijn lieve echtgenote ook nog op jacht geweest voor een nieuw pak, over jezelf pijnigen gesproken. Maar goed het is gelukt. Bij het tweede pak dat ik paste, was ik het eigenlijk al aardig beu, maar het pak zat wel als gegoten!

In diezelfde periode toch ook nog een aantal keren gedoken, waaronder twee bootduiken. De eerste was eigenlijk naar 'De Ketel' maar die bleek bezet, dus gingen we naar O31, een steenstort. Een duik om vlug te vergeten. Nooit die hoop met stenen gevonden, balen. Verder waren er nog een paar vervelende dingetjes gebeurd, maar die zijn later weer rechtgezet.

De tweede was naar het wrak bij Gorishoek. Leuk

gedoken, maar druk, druk!! Vanaf de kant waren er ook al hele hordes van onze zuiderburen van plan het wrak te bezoeken. Maar verder was het, zoals gewoonlijk, weer een reuze gezellige dag op het water. En inmiddels is ook de derde bootduik al achter de rug, waarbij ik helaas verstek moest laten gaan. Deze was, naar ik heb gehoord, wèl naar 'De Ketel' en zelfs bijna naar de haaien omdat het anker bleef haken... We zullen het wel lezen in het verslag van de 'laatste duiker'.

Zo, ik ga nu nog even verder met een paar laatste voorbereidingen voor onze reis naar Spanje. Want in oktober gaan we dus met zeven duikelaars die kant uit en ook daar zullen jullie t.z.t. nog wel wat over kunnen lezen..

De bubbels,
Renaat.

Rondje bestuur 3 juli

Op een prachtige zomeravond per fiets naar de Noordbeekse weg (heet tegenwoordig de Jacoba van Beierenweg - bestuurlijke vernieuwing??). Hier staat Saskia te glimmen naast een mogelijk nog glimmender Rood Racemonster.... Jim z'n troetel! Na een kleine fotoshoot.... (waar zijn die pics?) stapte Sas in en leek door Jim te worden gelanceerd voor een rondje Vlissingen. Daar was nog wel even tijd voor want we waren nog niet compleet. Na bijgekomen te zijn met koffie met lekkers van Ann kon de vergadering beginnen.

Mathilde meldt dat de volgende leden hebben bedankt: Leonieke de Jong, Maurice Faase en José Weststrate.

Zwemuurvervroeging?

Roel heeft vorige BLV aangegeven het zondagse zwemuur liever vroeger te hebben, van 11.30-12.30 uur.

Renaat heeft dit laatste nagevraagd bij het zwembad .Dit lijkt wel mogelijk. Het bestuur wil de mening van de leden hierover graag weten en roept mensen op die het zwemuur ook vroeger willen zich te melden bij de secretaris en wel vóór de komende BLV van 11 september.

Compressor

De najaars ALV 2005 heeft besloten dat we als vereniging een compressor willen. De Compressorwerkgroep -bestaande uit Renaat Burggraave, Bert Kögeler, Bert Schreurs en Ivo Legein- heeft een "Advies Compressor Vervanging" opgesteld. Ook heeft Bert Kögeler nog een offerte gekregen. Na discussie wordt besloten de ALV het volgende te adviseren:

Handhaven van de huidige compressor, zonder gebruik van blokken.

Clubhuis en Zodiac

Er zijn van 2 leden schriftelijke reacties gekomen na een oproep in de Luchtbel. Na afwegen van alle argumenten wordt besloten zowel Clubhuis als Zodiac te handhaven.

Duikleiderschap

Renaat stelt voor gezien recente ervaringen tijdens een bootduik het "instituut" Duikleider te schrappen.

Na discussie wordt besloten de Duikleider te handhaven. Deze heeft volgens de recente NOB-norm alleen een adviserende rol. Hij is geen politieagent meer, heeft geen beslissingsbevoegdheid, maar zijn rol dient wel gerespecteerd te worden.

Het lijkt er al met al op dat na veel argumenten, gedachtewisselingen en afwegen veel bij het oude gaat blijven. *Never change a winning D-team !!*

Tijd om weer eens aandacht te schenken aan een andere peiler van onze club: de Barcommissie. Ze zijn uitgenodigd voor overleg tijdens onze volgende BLV op 11 september.

9 juli 2006
Uw secretaris, Kees Jan

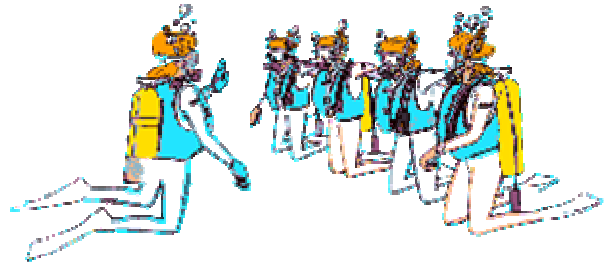
TC-Nieuws:

Nieuwe 2*-opleiding!

Bij de overschakeling van het oude naar het nieuwe opleidingssysteem hebben we afgelopen seizoen alleen de 1*-opleiding gegeven in de nieuwe interactieve vorm. Even wennen voor de instructeurs en voor de cursisten, maar ook wel heel boeiend.

Ondertussen hebben we een planning gemaakt voor de 2*-opleiding en ik moet zeggen: ook dit wordt een uitdagende klus voor zowel de instructeur als voor de cursist. Maar als je instapt heb je ook wel een hele leuke opleiding te pakken. We gaan namelijk van alles doen: redden, biologie, diepduiken, getijden berekenen en nog wat meer.

Deze opleiding bestaat uit 6 theorielessen, 2 zwembadlessen, 10 buitenduiken en een buitenoefening Redden. En de planning is dat we dit in een korte, intensieve periode met elkaar doorlopen: 6 september willen we beginnen en op 28 oktober moet je je brevet kunnen halen.

Opgave kan door een e-mail naar Harm Verbeek of Frans Spoor te sturen. Je krijgt dan de planning uitgewerkt toegezonden. Graag zien we je dan op 6 september in het clubhuis verschijnen, start 20.00 uur. Overigens moet je voor de buitenduiken wel buddies regelen, dus ook de andere clubleden kunnen meegenieten van deze unieke eerste ervaring!

Namens de instructeurs: Harm Verbeek

DTZ Wok "uit eigen doos"

Op donderdag 26 oktober gaan we weer eens gezellig wokken!

Oriental Garden Koudekerke

Het wokbuffet (€ 10 p.p.) en de drankjes zijn voor eigen rekening.
De avond begint om 19.30 uur.

Geef even op met hoeveel personen je komt bij Kees Jan Lastdrager

Schuttestraat 10-12 tel. (0118)551122

MENTORENLIJST 2006

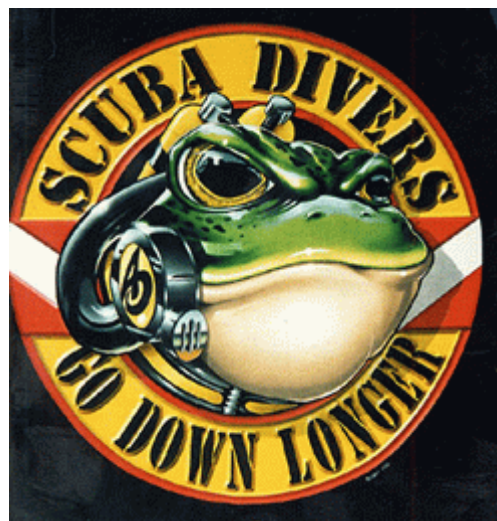
De buitenwateropleiding wordt begeleid door de zgn. mentoren. Dit zijn ervaren duikers, die bereid zijn extra tijd te besteden aan de opleidingen. Hieronder vind je de mentorenlijst met de telefoonnummers.

Kees Glas	2* Instructeur	0118 614 342
Jeroen de Maat	2* Instructeur	0113 561 248
Bert Moet	2* Instructeur	0111 481 786
Frans Spoor	2* Instructeur	0118 461 009
Harm Verbeek	2* Instructeur	0118 640 275
Yolanda de Jong	1* Instructeur	0113 551 535
Benny van den Steen	4*	0118 464 180
Renaat Burggraeve	3*	0118 475 372
Dick Hoeksema	3*	0118 616 532 @
Kees Jan Lastdrager	3*	0118 629 403
Roel van der Mast	3*	0118 553 248
Wouter van der Scheer	3*	0113 351 495 @
Ronald van der Veen	3*	0113 257 576
Bert Kögeler	2*	06 5581 6289
Chris Spoor	2*	0118 431 231
To Verhaeghe de Naeyer	2*	0118 629 935

De mensen met een @ zijn doordeweeks beperkt beschikbaar.

Frans Spoor

VULLERS 2006

Onderstaande personen zijn graag bereid om flessen te vullen. Schroom niet om te bellen, de compressor staat er voor jullie. Maak tijdig een afspraak met een van hen. In het geval je favoriete vuller niet te bereiken is probeer je gewoon een ander:

Kees Glas	0118-	614 342
Kees Jan Lastdrager		629 403
Roel van der Mast		553 248
Ronald Roes		623 021
Bert Schreurs		479 570
Frans Spoor		461 009
Benny van den Steen		464 180
Harm Verbeek		640 275
Goof Weezepoel		623 323
Hans de Wit		634 043

Zonder lucht duikt niemand wel! Bert Kögeler

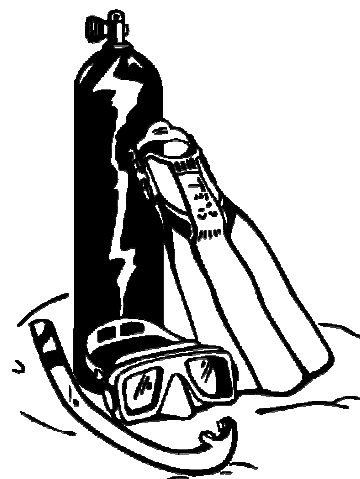
ADVERTENTIE

Te koop wegens beëindiging duiksport:

- Stabjack, maat L, Scubapro met Air II;
- ademautomaat, Scubapro 1e en 2e trap, met console, voorzien van manometer, kompas en duikcomputer merk Sherwood;
- duikpak merk Beaver, maat XL, model overall

Alles in één koop. Prijs: samen overeen te komen

Te bevragen Dirk Deelen, telefoon: 0118-410938

Het Sepia Project 2006 - deel 2

Hoe het verder is gegaan...

Veel DTZ-leden zullen op <http://blogger.xs4all.nl/joose> de avonturen van onze mede-DTZers Roel & Astrid, Leon, André & Marian en Jaro gevolgd hebben (aankondiging in de juni-Luchtbel). Inmiddels is het project voor 2006 afgerond en is er op de weblog een terugblik lezen. Aanbevolen!

Het project heeft meer en andere zaken opgeleverd dan de projectgroep vooraf vermoed zal hebben, Met als uitvalsbasis het strandhuisje van de ouders van Astrid, is eerst een kraamkamer voor de sepia's ingericht, waar niet alleen sepia's maar ook pijlinktvissen belangstelling voor bleken te hebben. Op zekere dag kwam er zelfs een zeehond op bezoek, maar die had waarschijnlijk minder eerbare bedoelingen... Als klap op de vuurpijl werden in de buurt van de kraamkamer de restanten gevonden van een vliegtuigwrak uit WO 2! Geen wonder dat ook in gerenommeerde duikbladen aandacht besteed is aan de verrichtingen van de projectgroep. In onze eigen Luchtbel mag dan ook een verslag niet ontbreken. Hieronder enkele hoogtepunten, overgenomen van de genoemde website.

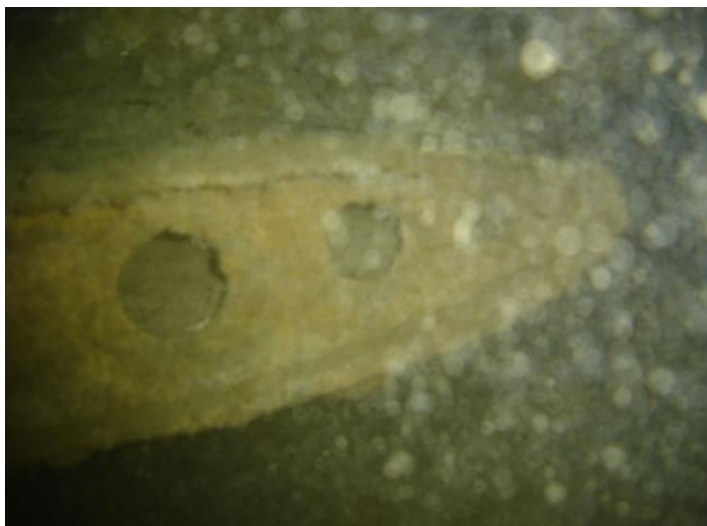
Op zaterdag 1 juli mocht ik als gastduiker van de partij zijn. Eerlijk gezegd had ik me de zeebodem voor het strand voorgesteld als een langzaam aflopende zandhelling met ribbels en zandbanken evenwijdig aan de kust en hier en daar een verdwaald visje. De werkelijkheid is verrassend anders. Slechts op enkele tientallen meters van de eblijn, op circa 10 meter diepte, blijken er bij Dishoek stevige veenbanken parallel aan het strand te lopen, aan de zeezijde steil afgekald tot soms wel een meter hoog. In de holten en spleten bieden ze verblijfplaats aan een rijk dierenleven van noordzeekrabben, kreeften e.d. Diverse onderlijntjes bewijzen dat ook menig sportvisser zich op deze onderwatersituatie verkeken heeft. Het was een bijzondere ervaring vanaf het strand te duiken. Iedere duiker zou dat eens gedaan moeten hebben. Het is het gesleep met de uitrustingsstukken over de duinen meer dan waard. Niet in de laatste plaats vanwege de gezelligheid die dergelijke gezamenlijke activiteiten met zich meebrengen.

We wensen de projectgroep een succesvol vervolg toe in 2007!

Namens de redactie, Dick Hoeksema

Het vliegtuigwrak te Dishoek (duiklog 24 juni 2006)

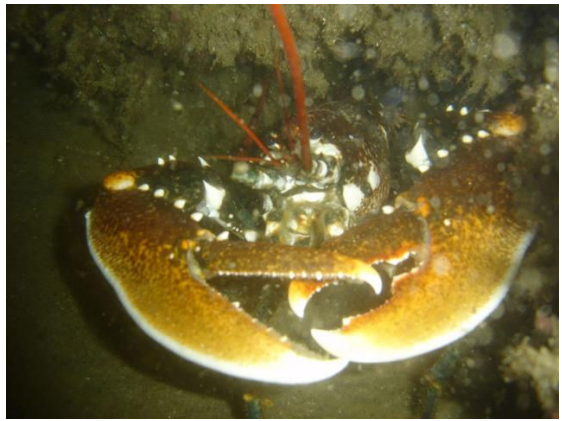
[...] Ikzelf besluit door te gaan en zelfs op een iets grotere diepte (13 meter) dan ik normaal gesproken duik. Na enige minuten zwemmen kom ik op 13 meter en buig ik af richting Zoutelande. De bodem ziet er heel anders uit dan op 10 meter. Hier vind ik veel meer putten en dalen, veenresten en kleibonken, paalhoofden en als klap op de vuurpijl ... een van de motoren van een vliegtuig! Vermoedelijk uit de 2e wereld oorlog. Duidelijk is te zien dat de propellerbladen zijn afgebroken.

De resten van de vleugel zijn nog duidelijk zichtbaar

Rondom de motor is het zand weggespoeld en wat grotere stenen en paalhoofden liggen er om heen. De motor ligt hierdoor in een vrij grote put. Want ik weet me nu nog te herinneren dat ik naar boven moest kijken om verder kunnen zwemmen. Nog iets verder doorzwemmend kom ik weer een veenbonk tegen, met daarover een groot visnet. Het zal toch niet ons visnet zijn, dat we al een tijdje kwijt zijn? Nee, de mazen zijn een stuk kleiner. Aan de achterzijde van het visnet vind ik nog meer resten van het vliegtuig.

Romp en vleugel zijn duidelijk te herkennen. Goed zichtbaar is een van de hoogte- of richtingsroeren. Het ligt er maar aan hoe de romp op de bodem ligt. Gekanteld of niet? Ik kan het op dit moment nog niet zeggen. In de vleugels zit genoeg leven. Krab, kreeft en paling hebben hun huis gevonden.

Grote kreeften, vind je ook in de Westerschelde

In het begin van de oorlog heeft deze Duitse tweemotorige bommenwerper, een Junker 88, een aanval uitgevoerd op een loodsboot. Op een door mij nog onbekende manier is hij hierbij echter gecrashed voor de kust van Dishoek. Het was bekend dat hij nabij het paalhoofd zou liggen maar ik kan nu vertellen dat dat niet het geval is omdat ik na het vinden hiervan een vrije opstijging gemaakt heb om de exacte locatie te kunnen vast leggen. Deze locatie vraagt om verdere inspecties!

Roel van der Mast

Afbeelding van een Junker 88, het zelfde type als het wrak op de bodem voor Dishoek (Bron foto: www.histavia21.net)

Het moet niet gekker worden (duiklog 25 juni 2006)

We hebben de afgelopen weken al aardig wat visite gehad. Vrienden en kennissen komen langs en de duikers gaan mee naar de kraamkamer en mee voor een driftduik. Harstikke leuk en gezellig!

Vanochtend kregen we weer bezoek. Een hele onverwachte en was ook niet van plan zomaar ff langs te komen. Gedurende een goed uur heeft een zeehond zich opgehouden rondom de kraamkamer! Vele wandelaars hebben hem van dichtbij kunnen aanschouwen en zeehond lief had daar geen enkel bezwaar tegen. Leuk zo'n zeehond voor de deur maar wat eet ie....???

Roel van der Mast

Andere bladen schrijven 1:

Cyber duiken, Gelezen in Duiken 17(7): 56, juli 2006.

<http://blogger.xs4all.nl/joosse> In 2005 nam een groep enthousiaste duikers het initiatief om een kraamkamer voor sepia's in de Westerschelde (Dishoek) te creëren. Een en ander in navolging van de tentjes van wilgentakken bij onder andere de Zeelandbrug. Met succes, na verloop van tijd hingen de geplaatste opstellingen vol met eieren! Ook in 2006 is deze groep duikers weer aan de slag gegaan. Op de weblog worden de waarnemingen bijgehouden en zijn de gemaakte foto's te bekijken.

Duiken op een Duits oorlogsvliegtuig bij Dishoek (duiklog 1 juli 2006)

Vandaag zou het warm worden, tropisch warm! Met die voorkennis had ik besloten om vrijdagavond alvast vanuit Utrecht richting Middelburg te rijden en dan 's ochtends in de koelte mijn duikspullen de duinen over te rijden. Onze BugaBoo kinderwagen had ik tijdelijk omgebouwd tot BugaDive duikwagen waar ik mijn flessen op kon vastbinden. De rest moest dan maar in de trekkersrugzak die alweer enkele jaren werkeloos op zolder lag. Rond half tien trok ik al zwetend de BugaDive voort over de houten vlonders op het strand. Dit maal was ik het die andere wandelaars geen ruimte kon geven op deze vlonders, want één wiel in het zand betekende direct 30 kilo aan duikflessen in onbelans. Gelukkig week men uit zichzelf al uit en kon ik op het gemakje door zwoegen richting het huisje van Roels familie.

De BugaDive is goed voor het vervoer van 2 duikflessen

Enmaal aangekomen was het wachten op de rest. Marian kwam al snel en had het vervoer van haar en Andre's duikspullen beter geregeld, namelijk meegeven aan de vrachtwagen die ook alle vakantiespullen vervoert van de mensen die een strandhuisje huren. Niet veel later kwam Dick met een zware 15 liter fles op z'n rug aangelopen en een tas in de hand met zijn overige duikspullen. We gingen eerst maar eens met z'n allen een beetje bijkomen en bijpraten onder het genot van koffie en koek.

Het zou nog een warme dag worden

De duikcondities waren optimaal. Een aangename temperatuur zowel boven als onderwater en een kleine windkracht 2 en bijna doordij. Dook ik bij het afzinken van de kraamkamer nog met een droogpak met daaronder een thermopak en drooghandschoenen, ditmaal zou ik mijn uitrusting minimaliseren tot een enkele wetsuit overall zonder hoofdcap, binnenvinnen en tuinhandschoenen. Dit laatste puur als bescherming voor scherpe dingen, dus niet vanwege de kou.

De eerste duik zou met laagwater gemaakt worden. De buddyparen waren snel ingedeeld, Roel met zoon Maxim, Jaro met Marian en ondergetekende met Dick. We zouden eerst het Duitse oorlogsvliegtuig opzoeken en bekijken en vervolgens, afhankelijk van de luchtvoorraad, nog een kijkje nemen bij de kraamkamer. Ter hoogte van het paalhoofd, links van de kraamkamer, voerde we nog een laatste check uit, werden de buddylijnen vastgemaakt en doken we onder in de Westerschelde.

Klaar voor de duik naar het Duitse oorlogsvliegtuig

Dick en ik zwommen direct achter Roel en Maxim aan. In mijn hand liet ik het touw vieren waaraan een volgboeitje vast zat. Het was de bedoeling om dit boeitje aan het wrak te bevestigen, zodat we het bij de volgende kentering direct terug konden vinden. Tijdens de afdaling kwamen we veel blauwe haarkwallen en kompaswallen tegen die zo nu en dan even onze hoofden en/of handen straalden. Na vier meter neemt het aantal kwallen vaak sterk af en hoef je daar dan ook niet meer zo op te letten. Vrij snel zaten we op ruim 14 meter diepte en zagen we duidelijk de hoogteverschillen op de bodem. Verder was er nog vrij weinig te zien op het stof van onze voorgangers na.... Plotseling

doemde er een brede horizontale schaduw op en keken we vanaf de onderkant tegen de vleugel van de Junker 88! We hadden hem kunnen terugvinden!

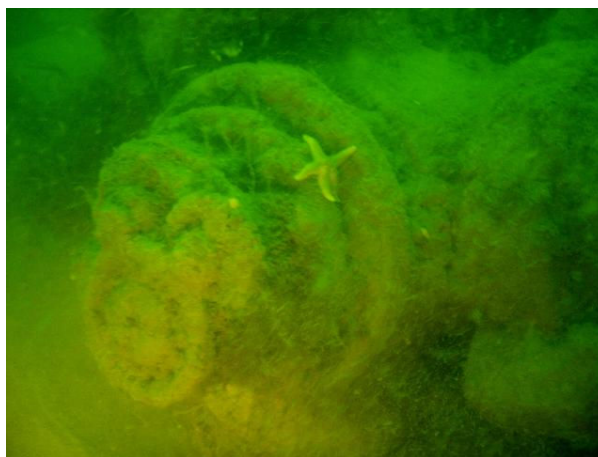
De vleugel met de flaps waren zoals Roel al eerder had beschreven, zeer goed herkenbaar. Met het redelijke zicht dat we hadden kon je ook goed zien dat deze van een redelijk formaat was. Voor de rest was het eigenlijk moeilijk om direkt te kunnen zien dat het om een vliegtuig ging. De vele ronde openingen in de vleugels waren voor mij zeer bruikbaar om het boeitje aan vast te maken. Vanwege het goede zicht maakte we onze buddylijnen los en gingen we de wrakstukken nader bekijken.

Op en onder de resten van het vliegtuig liepen grote hooiwagenkrabben. Verder zaten er ook enkele grote kreeften in de vleugels waarvan alleen de voelsprietten naar buiten staken. Minder spannend maar wel mooi waren ook de grote noordzeekrabben die hier zaten. Het wrak was overigens begroeid met veel hydroïdpoliepkoloniën. Zelfs enkele sepia's hadden dit Duitse moordwapen nu ingericht als kraamkamer! Waarom ook niet? Onderwater speelt de geschiedenis van een wrak voor dieren geen rol. Dat doet het alleen voor ons als duikers. Dieren maken er alleen maar dankbaar gebruik van.

Overigens lag een groot gedeelte van het vliegtuigwrak onder een dik visnet dat zelf ook alweer volledig begroeid was. Ook enkele dikke paalhoofden lagen over het wrak heen. Op sommige plaatsten wemelde het van de steenbolkjes, vissen die je altijd weer terug vindt op wrakken. Op het gemakje ben ik het zand onder het wrak een beetje gaan doorwoelen met mijn handen. Daarbij kwam ik al snel enkele lossen dingen tegen. Waarschijnlijk een gedeelte van een kleine zuiger en een tandwiel(tje). Niet veel later kwam ik een bakelieten schakelkastje tegen waar ik vanwege de goede staat, zeker van zal kunnen achterhalen waar het exact voor heeft gediend. Verder lagen er opvallend veel (glazen) flessen op en rondom het wrak, misschien toevallig daar neergekomen vanaf plezierjachtjes?

Een onderdeel van het vliegtuig

Onderweg naar de kraamkamer, op een diepte van ca. 9 meter, kwamen we nog wel enkele dingen tegen die vermoedelijk ook van het vliegtuigwrak zijn, maar hebben het gelaten voor wat het was. Na een minuut of 5 zwemmen kwamen we gelukkig de gidslijn tegen en na die te hebben gevolgd kwamen we op een van de tipi's uit. Geheel begroeid en afgezet met eieren van pijlinktvis en sepia's. We zwommen de lijn verder uit tot aan het anker. Onderweg kwamen we de rozenboog helaas niet tegen. Wel een andere tipi die geheel in elkaar gestort was. Desondanks toch voorzien van het nodige leven. Het werd toen tijd om terug te gaan en na nog enkele kleistukken met verschillende beestjes te hebben bekeken kwamen we zeer voldaan boven water.

De rest was kennelijk al eerder uit het water gekomen. Diverse badgasten vroegen belangstellend wat we gezien hadden. Sommige hadden ondertussen ook al deze weblog ontdekt op internet en vroegen gericht naar de kraamkamer. Dat er nu een Duits oorlogsvliegtuig op maar plm 150 meter van de kraamkamer lag, verbaasde ook hen.

Na het afwerpen van de sets heb ik eerst maar eens de voorwerpen gefotografeerd die afkomstig zijn van het vliegtuigwrak. Hopelijk zal ik ze snel schoon kunnen maken en achterhalen waar ze voor hebben gediend.

Leon Joosse

Andere bladen schrijven 2:

Duits vliegtuigwrak, Gelezen in Duikmagazine 3(4): 6, aug/sep 2006.

Al geruime tijd deden geruchten de ronde dat voor de kust van Dishoek, in de Westerschelde, een Junker 88 ligt. Het betreft een Duits vliegtuigwrak uit de Tweede Wereldoorlog waarvan (nog) niet bekend is waarom het is neergestort. Op www.duikerslog.nl doet Eric Verlooi uitgebreid verslag van zijn bevindingen. **[Dit is niet correct: Eric Verlooi verwijst naar de verslagen van Leon en Roel; red.]** Hij spreekt daarin onder andere zijn verbazing uit over de ligplaats van de Junker 88. Het vliegtuigwrak ligt op nog geen 150 meter van de kraamkamer van de sepia's: een duiklocatie waar menig Nederlandse en Belgische duiker in het voorjaar te vinden is.

De Junker biedt onderdak aan veel onderwaterleven, zoals steenbolkjes, hooiwagenkrabben, noordzeekrabben, palingen, kreeften, sepia's en mogelijk pijlinktvissen. Het wrak is rijk begroeid met hydroïdpoliepen.

Duiklocaties Zeeland beschreven

door Marcel Modde; Gelezen in de PZC van 10 juli 2006.

ZIERIKZEE - De Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB) heeft een uitgebreid overzicht gemaakt van alle duiklocaties in de Oosterschelde en Grevelingen. Per locatie wordt uitgelegd met welke gevaren en omstandigheden rekening moet worden gehouden. Ook is zo in één oogopslag duidelijk welke wettelijke regels in acht moeten worden genomen.

Het overzicht is gemaakt door de NOB-commissie Deltagebied. Alle duiklocaties zijn voorzien van een nummering, die tevens bekend is bij de waterpolitie (KLPD), Rijkswaterstaat en de provincie. De nummers dienen ook voor een betere melding van de precieze locatie voor de hulpdiensten bij een duikongeluk. [Van deze nummering is ook gebruik gemaakt in de nieuwe duikfolder 'Onderwatersport in de Oosterschelde'; red.]

Overzicht

Het overzicht is voor iedereen vrij verkrijgbaar via de internetsite van de bond, www.onderwatersport.org, vertelt woordvoerder

D. van Santen. De bedoeling is dat duikers zich bij het plannen van hun verkenning onder water informeren over de omstandigheden op die duikstek. In de Oosterschelde mag lang niet op alle plekken worden gedoken. Uit het overzicht wordt duidelijk dat veruit de meeste wrakken en monumenten in de verboden zone liggen. Slechts op vijf van de 24 bekende objecten mag worden gedoken. Alle anderen liggen of in vaarwater, of in een natuurgebied. Daarnaast is ook per locatie bij elkaar gebracht hoe het met de voorzieningen op de kant is gesteld en hoe diep het er is.

Wetten

Een belangrijke aanvulling op de al bestaande kaarten, is de bundeling van alle geldende wetten, reglementen en verordeningen per duiklocatie in de Oosterschelde door NOB-commissielid F. van der Vegte van de KLPD. In één oogopslag is te zien waar rekening mee moet worden gehouden. Op het overzicht van de populaire duikplek onder de Zeelandbrug bij Zierikzee bijvoorbeeld is goed te zien waar de mossel- en oesterpercelen lopen. Ook zijn nauwkeurig de vakken ingetekend waar wordt gevestigd met kreeftkorven, fuiken en netten die voor duikers gevaar kunnen opleveren. Verder worden er belangrijke aanwijzingen gegeven in verband met de stroming rond de eerste twee brugpijlers en de aanwezigheid van scheepvaart in de buurt.

Volgens Van Santen draagt het overzicht bij aan het verbeteren van de duikveiligheid in Zeeland. Tevens neemt het een stuk onduidelijkheid weg over geldende regels. Onwetendheid van wat op sommige plekken niet mag, is regelmatig een bron van irritatie wanneer duikers door instanties worden weggestuurd. Het toezicht op naleving van de regels zal door de KLPD worden verscherpt, aldus Van Santen.

Ademen als een vis

Gelezen in Maritiem Nederland 95(4), mei 2006

Het Israëlische bedrijf LikeAFish heeft een prototypetechniek ontwikkeld waarmee onder water zuurstof aan zeewater kan worden onttrokken. Deze zou het gebruik van persluchtflacons voor duikers overbodig kunnen maken en ongelimiteerde duiktijden bieden. Een elektrische pomp stuwt zeewater naar een kamer met een lagere druk, waardoor de lucht in de vorm van bellen aan het water ontsnapt. Het zeewater wordt hierna afgevoerd en de lucht gaat naar een compacte en flexibele opslagtank met een verbinding met het masker van de duiker. Anders dan bij een normale duikuitrusting, waarmee de duiker enkele liters samengeperste lucht gebruikt, blijft het drijfvermogen tijdens het duiken gelijk. De nieuwe techniek zal voor het eerst in de praktijk worden toegepast in de Australische BioSUB, een zelfvoorzienende leefomgeving onder water. In een later stadium wil men de techniek doorontwikkelen voor duiktoepassingen. www.likeafish.biz www.biosub.com.au

Snackduik zondag 23 juli

's Middags heel de snackvoorraad uit het clubhuis gehaald en dat was nogal wat. De vriezers staan er werkeloos bij, wachtend op het volgend seizoen. Alle loempia's, frikadellen, kroketten sjasliks, zakken friet en drinken mee in de bus van Erik. Toch handig zo'n koelwagen. Hoewel de zon nog geen zin had om zich te laten zien, reden we over de Zeelandbrug en jawel, daar was ie dan; waarschijnlijk had de zon een ochtendhumeur, maar nu kwam hij steeds beter door: dat zou dus een aangenaam dagje worden.

Meloenkwalletjes, Kruiskwalletjes, Steurgarnalen, Kreeften en een Kompaskwal. Uhm... en natuurlijk mosselen van groot tot klein.

Aangekomen op Zijpe, het grootste deel van de voorraad uitgeladen. Langzamerhand kwamen de mensen die zich hadden aangemeld. In totaal waren we met 33 man. Als al die frietpannen dat straks maar aankunnen.... Maar goed, eerst maar eens een duikje of, zoals Adriëne, Yolanda en ik, een snorkeltochtje in de haven van Erik. Uiteraard eerst even een korte briefing. Erik legde uit bij welk ponton wat te zien viel. En jawel, daar gingen we dan.

Yolanda voelde eerst even met haar dikke teen. Thuis is ze een bad van 45 graden gewend en dit 'bad' was slechts 23 graden. Na de goedkeuring van de teen, een poosje gesnorkeld. Na zo'n drie kwartier kwamen de eerste duikers het water uit. Mooi helder water en redelijk wat gezien: Spookkreeftjes, Palingen, Harders, Zeeëgels, Druifjes,

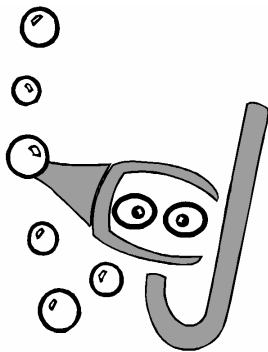
Ook nog maar eens een poging gedaan om met een fles te duiken. Dat ging veel beter dan de vorige keer; toen zag ik in een minuut de wereld aan mij voorbij draaien en dacht ik eenmaal op de kant "Dit nooit meer.... 'k Geloof dat ik nu dood ga." Toen ik boven kwam, dacht ik "Zo, dat valt wel mee." Maar mijn "instructeur" Erik had daar toch een andere kijk op. "Drie meter diep? Wel nee joh, nog geen meter en je ademt als een idioot." Viel toch wel mee vond ik. "Kom in september maar eens mee naar het zwembad." Daar denk ik nog even over na...

Na even bijgekomen te zijn met een bak koffie en cake van Erik en Mathilde (lekker warme chocoladecake, sunburned), was het de beurt aan Leon en Adriëne. De frietpannen konden aan want na een duik lusten we wel wat. Zo gingen er na de duik 8 kilo friet door, 40 frikadellen, 6 loempia's, 23 kroketten, 3 sateetjes en 3 sjasliks. Moe maar voldaan buikten we uit in de zon, maar Mathilde, altijd dezelfde, kreeg toch weer de kriebels: "Zullen we nog even een nachtduikje doen? Wie heeft er zin?" Tja en wie heeft er nog lucht? Inmiddels was het half negen, dus van nacht was nog niet echt te spreken. Reactie van iedereen: "Nou nee, ik zit vol. Ik heb geen zin meer om mijn natte pak aan te trekken." "Ja maar dan kunnen we toch snorkelen?" Weinig animo. Maar Erik had nog wel even zin om te kijken of zijn mosselen er goed bij hingen, dus plons, toch nog even erin. Natuurlijk kwamen er de wilde verhalen, dat het nog mooier was en nog veeel meer vissen dan die ze vanmiddag hadden gezien en een zeebaars van wel 5 kg! Uiteraard hebben we deze verhalen voor kennisgeving aan genomen en nam ik nog maar een biertje, want het was toch nog een behoorlijk warme dag geworden en dan moet je goed drinken, zeker bij sterke verhalen.

In ieder geval, zo begreep ik van iedereen, een geslaagde dag, die voor herhaling vatbaar is. Bij deze dank aan de barcommissie en aan Erik. Tot een volgende duik op Veerhoeks Place!

'T SNORKELTJE

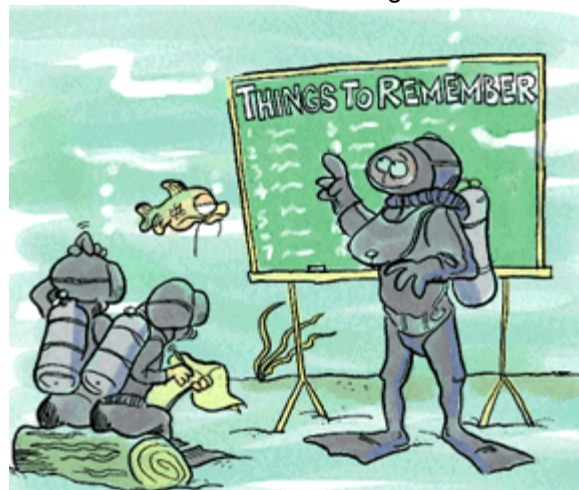
Was het gewoon toeval, of hadden ze het toch gehoord bij de redactie, toen ik Harm in vertrouwen meedeelde, dat ik in al die jaren dat ik lid ben van DTZ nog nooit een snorkeltje had hoeven schrijven.... Nou ja, een mooie gelegenheid om te vertellen waarom ik maar liefst 12 jaar heb gedaan over het behalen van mijn tweede ster.

De eerste, oude stijl (en dan bedoel ik echt oud) was snel gehaald, maar de motivatie was dan ook groot: dan kon ik in november 1993 met mijn echtgenoot Hans (Verkooijen) en andere leden van de Biologische werkgroep van de NOB mee naar Egypte! Dat vooruitzicht hielp, als ik het weer eens niet zag zitten, die hele baan onder water in het zwembad, of al je spullen onder water op de bodem afdoen en ook weer op, maar wel zoals het hoort. Of wanneer die verlossende tik tegen het trapje weer eens zo lang op zich liet wachten, als we onder water hingen. Want eigenlijk stak ik mijn hoofd helemaal niet graag onder water. Toen hoorde een zwembadexamen helaas nog tot de eisen, wat een ellende...

Maar goed, het lukte allemaal, de eerste persluchttraining in het zwembad was een verademing (letterlijk) en op een mooie zaterdag in juni 1993 haalden we met ons gezellige ploegje (Dominique, Tjeerd, Sjoerd en nog wat anderen) de eerste ster tijdens het buitenwaterexamen in het Veerse meer.

Egypte dat najaar was één geweldige belevenis. Ik had me er niets teveel van voorgesteld!

Vol goede moed begonnen we aan de tweede ster. Theorie-examen gehaald, op een koude vrijdagavond in het clubhuis, mede dankzij de behulpzaamheid van een surveillerende Bertus Bleij.... Toen het buitenwaterexamen, in mei 1994, wederom in het Veerse meer. Kompas-zwemmen lukte, snorkelen met bepakking ook, maar ja, die opstijgingen... Gelukkig wist men mij te vertellen dat er vanaf het volgende jaar een nieuw brevetsysteem kwam, met modules! Dus alles wat ik wél goed had gedaan kon ik als module laten aftekenen, dan had ik toch nog wat gehaald!

Maar ja, er was eigenlijk geen echte noodzaak meer om door te gaan. Ik kon lekker duiken, ging toch nooit met een minder gebrevetteerde te water, dus waarom zou ik. In 1995 gingen we nogmaals naar Egypte, heerlijk!

In mijn logboek zag ik dat ik nog één keer een poging heb gedaan voor die tweede ster, samen met Harm, Sarah en Sjoerd, in 1996. Ik herinner me dat Harm zei: "we doen die opstijging (vanaf 15 meter) nog één keer, als hij dan goed is teken ik hem af!" Maar helaas, toen ging het natuurlijk net weer te snel. Ik had natuurlijk wel een goed excuus: toen ik mijn eerste opstijgingen maakte mocht dat nog met 18 meter per minuut, dat was nu nog maar 10. En van die dubbeltjes volgen is toch een stuk makkelijker dan speldenknopjes.

Toen een hele tijd niets meer. Een paar jaar weinig gedoken na het overlijden van Hans in 1997. Toch liet het duiken me niet los en af en toe kwam het er toch weer van. Op vakantie naar Zuid Frankrijk 2 jaar geleden zelfs de duikspullen meegenomen en een paar keer samen met mijn vriend Jan gedoken in de Middellandse Zee, heerlijk! Toen kwam de clubduik naar Egypte in 2005. Het leek me niet onverstandig om van tevoren nog een paar duikjes in Nederland te maken, om me weer een beetje vertrouwd te voelen onder water. Maar daar rustte geen zegen op: alle afspraken die ik in augustus en september maakte met Frans of Harm moest één van ons om zeer geldige redenen afzeggen. Uiteindelijk werd het één keer oefenen in het zwembad, een week voor we vertrokken. De vakantie in Egypte was opnieuw een fantastische belevenis. Maar daarover is al eerder (ook door mij) uitgebreid verslag gedaan.

Tijdens die vakantie hoorde ik dat het brevetsysteem wederom zou gaan veranderen: alle behaalde modules waren nog tot 1 juli 2006 geldig, daarna zou alles vervallen. Tja, dat was toch wel weer een

goede reden om de draad weer op te pakken. Want zo'n tweede ster is toch wel erg fijn, als je mee wil met bootduiken of bij duiken in het buitenland. Omdat ik ook nog met een studie bezig was, had ik pas na m'n laatste tentamen, begin mei, tijd om aan de oefeningen te beginnen. Ik moest nog drie modules: DT5 (opstijging vanaf 15 m.), BT3 (geassisteerde opstijging en reddingsprocedure, beide vanaf 10 m.) en de nachtduik. DT5 was met een paar oefeningen onder de knie, de nachtduik was gewoon een kwestie van doen, maar die BT3!! Vooral de reddingsprocedure viel zwaar tegen: of ik kwam niet los van de grond, of ik bleef hangen op 5 meter om als het even tegenzat zelfs weer terug te zakken, of ik schoot met drenkeling die laatste 5 meter als een raket omhoog. Terwijl het toch eigenlijk de bedoeling is dat je iemand veilig en vooral niet te snel naar boven brengt.

Maar goed, oefening baart kunst, en zo kwam het er dan eindelijk van, afgelopen zaterdag 23 juni: alles keurig onder controle en binnen de voorgeschreven tijdstippen! Mijn tweede ster!!

Als buddy deed ik het iets minder fraai (nogmaals sorry Marc!), je vest afblazen en opblazen tegelijk bij de geassisteerde opstijging is niet zo slim... Gelukkig kwam ook dat allemaal goed en haalden Olivier en Marc ook hun tweede ster. Jullie ook nog gefeliciteerd!

Nog heel veel dank aan Harm, Frans en Renaat, voor het steeds weer geduldig met mij oefenen, en aan die buddy's, die ik onbedoeld toch wel enigszins ongecontroleerd omhoog heb gesleurd...

Nu gewoon lekker blijven duiken, voorlopig in elk geval elke woensdagavond met de clubduik, maar over drie weken hopelijk ook in Istrië tijdens de vakantie! De brevetkaart is nog niet binnen, maar de voorlopige brevetkaart, een getekende verklaring van de NOB dat ik ècht tweede sters ben moet voldoende zijn. En wat die cake op woensdagavond betreft, dat is nu toch wel mijn beurt: met nootjes en rum misschien?

Dineke Blom

Noot: inmiddels (7 augustus) ben ik terug uit Istrië, heb daar 3 heerlijke duiken gemaakt in de Adriatische zee, helemaal in m'n eentje bij een onbekende duikschool en met onbekende buddy's. Geen probleem, de duikschool was uitstekend en de buddy's (Duits en Italiaans) ook. Leuk om te merken dat ik meestal de hoogst gebrevetteerde was, met de meeste duikervaring...

De duiken gingen niet zo diep, max. was 22 meter, watertemperatuur rond 26 graden, prima zicht. Het was er niet zo kleurrijk als ik verwachtte, zowel wat planten als vissen betreft, maar toch veel leuke dingen gezien: kokerwormen in alle kleuren, grote scholen vissen, dieprode zaksponzen, vele groene buisjessponzen, zeekomkommers, enkele zachte en harde koralen en vele groepjes witte geschulpte dingen waarvan ik nog steeds niet weet wat het was...Leukste duik was toch wel de tweede, bij St. Nicola Island, waar we een tijdje een sepia hebben gevolgd, die zo prachtig van kleur veranderde, afhankelijk van de ondergrond.

Het snorkeltje geef ik hierbij door aan **Dominique Willemse**, m'n beste vriendin en duikmaatje vanaf het eerste begin. De laatste jaren heeft ze niet veel gedoken, maar door de Hans Verkooijen Wandelingen en haar medewerking aan het prachtige boek "Zeefauna in Zeeland" is ze wel voortdurend met het Zeeuwse onderwaterleven bezig gebleven.

Dominique, zodra je zo ver bent gaan we samen weer een keer onder water kijken!!

Nadere kennismaking met...

Marcel Jobse en Mathilde Matthijsse

Waar en wanneer zijn jullie geboren?

Marcel: In Oostkapelle op 30 oktober 1971. Mathilde: In Serooskerke op 15 maart 1974.

Wat doen jullie in het dagelijkse leven?

Nou op kantoor zitten.... Mathilde: Ik werk bij Waterschap Zeeuwse Eilanden op de afdeling Planvorming Waterbeheer als beleidsmedewerker en hou me vooral bezig met GIS (Geografisch Informatie Systeem). Marcel: Ik werk bij de Grontmij als projectadministrateur, veel goochelen met cijfertjes dus.

Waar of hoe is het duiken voor jullie begonnen?

Marcel: Nou al weken voor mijn verjaardag in 2002 liep Mathilde al geheimzinnig te doen over wat ze me zou geven, ik snapte d'r niks van. Toen heeft ze me dus een lidmaatschap van DTZ aangesmeerd ☺. In 1997 waren we in Kenia op vakantie. We hebben daar toen gesnorkeld Dat was echt heel gaaf: prachtige koralen in allerlei

kleuren en vormen en heel veel vissen. Toen kregen we al de kriebels om te gaan duiken, maar het heeft dus nog even geduurd voordat we echt met duiken zijn begonnen.

Is er een favoriete duikstek (in Nederland)?

Mathilde: Ja de Jonkvrouw Annapolder natuurlijk! Hahahaha, pas geleden ben ik daar met Frans wezen kijken en we hadden echt veel leuke dingen gezien, maar niemand geloofde ons! Maar de mooiste duikplek vinden we toch wel Veerhoek's Place! De paar keer dat we er gedoken hebben was het water mooi helder, prachtig gekleurde zakpijpkolonies en veel harders en zeebaarzen. Je kunt er prachtig fotograferen.

En misschien ook een minder leuke duikervaring?

Marcel: Ik heb één keer gehad dat ik duizelig en misselijk werd onderwater, maar gelukkig had ik superbuddy Mario die me gelijk naar de kant bracht. Mathilde: Duiken en minder leuk???

Zijn er naast het duiken nog andere hobby's?

Marcel: Nou we zijn ook dol op spelletjes! Catan is favoriet! Mathilde heeft zelf ook een variant bedacht, je raadt het al: 'Het koraalrif van Catan'. Voor de catanfanaten onder ons ook op het internet: <http://home.hccnet.nl/ey.vandenbroek/sc%20koraalrif.html>.

Wat is jullie favoriete gerecht en wat is er absoluut niet door jullie keel krijgen?

Mathilde: We zijn wel een beetje pastafreaks, Marcel draait de pasta en ik maak de saus. Onze favoriet is pasta met mozzarella, basilicum, tomaat, balsamicoazijn en parmezaanse kaas. Tapas zijn we ook dol op en toetjes natuurlijk! Favoriet is aardbeienroltaart. Marcel: En wat we echt niet door ons keel krijgen is "andouillette", Mathilde had dat een keer in Frankrijk besteld, ze dacht dat ze een lekker saucijsje zou krijgen, maar dat is dus een worst gemaakt van varkensmaag en darmen; het stonk zo verschrikkelijk dat ook mijn eten bijna niet meer smaakte!

Van welke soort muziek gaan jullie uit je bol en bezoeken jullie wel eens een concert? Of gaan jullie bijvoorbeeld liever naar de film?

Mathilde: Tja van allerlei soorten muziek wel Thievery Corporation, Oi Va Voi, Moby, Norah Jones, Mercedes Sosa, Buena Vista Social Club, Tosca, Manu Chao, The Beautiful South, RoxySopp, Faithless, Supperclub, etc. Marcel: Het laatste concert is inmiddels al weer een tijdje geleden, dat was Coldplay, was echt gaaf! In de bioscoop zijn we vaker te vinden. Inside Man vond ik heel erg goed, maar die is al

weer een tijdje geleden. De laatste films die we gezien hebben waren Pirates of the Caribbean, die was erg leuk en United 93, die was wel aangrijpend en laatst zijn we ook nog naar een maffe film in Schuttershof geweest: Dark Horse.

Wat is de favoriete vakantiebestemming en zijn er nog reisidealen?

Marcel: Reisidealen blijven er altijd wel, er is nog zoveel te zien. We willen graag nog een keer naar Chili en Argentinië, de Galapagos eilanden, Alaska, Maleisië en duiken op de Malediven natuurlijk!

En waar gaan jullie nooit (meer) heen?

Mathilde: Nou een ruimtereis naar Mars lijkt ons ook wel leuk, maar die kans is klein vermoed ik ☺.

Hartelijk bedankt voor de medewerking!!

Margreet van Aalst

Geboren: Rosa!

"Welkom lieve Rosa!"

Zo begroetten op 27 juli 2006 papa Leon, mama Helma en broertje Finn Joosse hun dochttertje/zusje Rosa.

Namens alle leden van Duikteam Zeeland:

Van Harte Geluk gewenst met jullie Rosa!!

Gebrevetteerden: proficiat!!

De stroom nieuw gebrevetteerden bleek niet te stuiten.

Aan het lijstje in de vorige Luchtbel kunnen nog worden toegevoegd:

1*: Reinier Borghart, Patrick Kok en Peter Veerhoek

2*: Dineke Blom, Floris Buizer, Marc van der Scheer en Olivier Spoor

Rescue Diver (PADI): Margreet van Aalst en Hans van Zetten

3*: Roel van der Mast

Alle pas gebrevetteerden van harte gefeliciteerd!

DUIKEN MET DE CLUBBOOT

Verslag van de duiken in de Westerschelde met de clubboot.

V-bodem

Eindelijk is het zover. De vakantie staat voor de deur. Een vakantie op Dishoek staat volgepland met bootduiken. Diverse wrakken hebben we al reeds op de kaart opgesnord en nu is het tijd om het materiaal bijeen te krijgen. Jaro heeft de sleutels en de bijbehorende papieren (registratiebewijs) voor de boot opgehaald bij Bert Kögeler evenals de clubboot bij de boer in Arnemuiden. Willen we lekker varen met de boot dan moet nog wel de middenrib (die zorgt voor de v-bodem) van de boot vervangen worden want deze is lek zegt Bert. Geen punt. Bij Jaro op het bedrijf hebben we de boot in de takels kunnen hangen, bodemplaten in- en uitbouwen en middels de compressor de boot weer op druk kunnen zetten, hier en daar wat smeren en de overbodige ballast (4 ankers?!) uit de boot verwijderd. In nog geen 1.5uur was dit klusje geklaard.

Box

Om het ons niet te veel tijd te laten kosten hebben we gekozen om een box te huren voor in de Michiel de Ruyterhaven in Vlissingen. Dit voor €7.- per dag. Naast het Arsenal is een doorgang naar een trailerhelling waar men 2 uur voor en 2 uur na hoogwater de boot fatsoenlijk kan traileren. Dit was de eerste keer een probleem. Toen kwamen we dus later dan 2 uur bij de helling en dus kwamen we 40 cm te kort. Aan het eind van de korte helling heeft men een damwand van een goede 1,5 meter diep die geheel droog staat met laag water. Met wat kunst en vliegwerk is het ons toch gelukt de boot te water te laten. Dit was ook mogelijk omdat de trailer voorzien is van een knikarm waardoor de boot een betere glijhoek krijgt. De boot had een prima plekje. Op slot en aan het begin van de steiger. Zodoende hoefde we niet ver met de flessen en vesten te sjouwen. Omkleden kon in de kleedruimte van de Michiel de Ruyterhaven onder het restaurant Monparnas.

Basis

Net zo als bij het sepia project werd de basis weer het strandhuisje in Dishoek. Op korte afstand gelegen van de wrakken. Van hieruit was de afstand naar de sleepboot "Noordzee" slechts 700 meter, het landingsvaartuig nabij de OG-13 voor Zoutelande 4 km en het landingsvaartuig LCG101 tussen Zoutelande en Westkapelle 9 km. De duikuitrusting kon opgeborgen worden in het strandhuisje en zodoende hoefden we enkel de flessen mee terug te nemen. Dit was ook de plaats waar we de planning maakte voor de komende duik. En dit natuurlijk onder het genot van een kop koffie of een glaasje fris....

Afspraken

Voor zo'n bootduik komen nog heel wat organisatie om de hoek kijken. Daarom hebben we de taken verdeeld en zo georganiseerd dat ieder op elk moment bij de spullen kon. De sleutels, brandstoftank, duikflessen, e.d. werden op 1 punt verzameld. Per dag werd er gekeken wie de flessen ging vullen, boot halen, aftanken, enz, enz. Het havengeld en de brandstof werd aan het eind van de duikvakantie verdeeld over de duikers. Simpel. De brandstof voor een duikdag bedroeg +/- €14,-.

Degene die geen dienst had kon zo op het gemakje naar het strand. De clubboot die toch zo'n slordige 150 kg weegt was niet trailerbaar op het strand zelf. Zodoende heeft deze voor het strand voor anker gelegen. Enkel voor het in en uitladen lag hij op het strand. Degene die de boot vanaf het strand moest halen had als eerste een nat pak. Lekker belangrijk voor een duiker....

Klein vaarbewijs

Voor het varen met een snelle motorboot die harder kan dan 20km/h en/of besturen van een boot met een lengte groter dan 16 meter is het hebben van een klein vaarbewijs verplicht. Met onze 40pk-boot vallen wij onder deze regel. (noot: niet vanwege de lengte.....)

Duiken

Om op een gunstige tijd te kunnen duiken in de Westerschelde is noodzakelijk 1 tot 1.5 uur voor laag water te water te gaan. Aangezien de wrakken op een matige diepte (8-13 meter) liggen, wordt er weinig lucht verbruikt. Bovendien bestaat het merendeel van de duikers uit fotografen, die weinig zwemmen en daardoor een laag luchtverbruik hebben. De trip werd meestal uitgebreid met een driftduik langs de kust of een korte duik op het vliegtuigwrak nabij het strand.

Fotografie

We hebben aardig wat foto's geschoten. Het voordeel van wrakduiken in combinatie met fotografie is dat men in het wrak of in de luwte van het wrak tijdens stroom toch nog geruime tijd een plek kan vinden waar men aardige foto's kan schieten zonder dat daar enkel zweefvuil op staat!

Fishfinder / GPS

Op de boot is een fishfinder gemonteerd. Deze werkt, mits de sonde achter op de spiegel van de boot naar beneden gericht is, fantastisch. De werking van dit apparaat is eenvoudig. Dit in tegenstelling van de GPS. Hier hebben we enige uren aan gependereerd doch kregen hem niet aan de praat. Indien men coördinaten heeft van een wrak dan is het wel belangrijk te weten in welke Mercator Projectie die gegeven zijn. Je hebt namelijk WGS 84 en ED 50. Dat laatste is de oude weergave. Hierop is een correctie uitgevoerd en heeft de naam WGS 84 gekregen. Graag zou ik een beknopte gebruiksaanwijzing van de GPS aan boord zien. Doordat we deze niet aan de praat kregen hebben we diverse malen moeten dreggen. Helaas niet altijd met resultaat.

En verder...

Met het bovenstaande korte verslag hoop ik dat jullie hierdoor enige inzicht krijgen van de mogelijkheden met de boot, kostenoverzicht en plezier die deze clubboot ons kan geven. Ten tijde van het schrijven van dit verslag hebben we met de boot enkel op de "Noordzee" gedoken en een aantal driftduiken gemaakt. In de volgende Luchtbel een verslag over de duik naar de "Noordzee". Tot eind september hebben we zeker de tijd om nog de andere wrakken die binnen het bereik van de boot liggen te bezoeken. Mochten er binnen de club duikers zijn die geïnteresseerd zijn in duiken met onze boot op de Westerschelde, schroom niet mij te contacten want ik ga graag mee. Er blijft nog een hoop te ontdekken!

Cu, Roel

Duikkalender 2006!

Uit Biologische Duikkalender, Fauna Zeelandica, Zeefauna in Zeeland I: 191

September:

- De Veranderlijke steurgarnaal is in grote aantallen aanwezig
- De Zeepaddestoel en de Kompaskwal zijn nu de meest voorkomende kwallen
- Nog steeds vinden we op diverse plaatsen Groene wierslakken, bijna allemaal gelig wit van kleur
- Bij het Goese Sas is de Kruiskwal weer uitgebreid aanwezig: een beetje oppassen als je hier gaat duiken!
- In de Grevelingen zien we veel Steurgarnalen.

In tegenstelling tot zijn grote broers, de Gewone (max. 6,5 cm) en de Gezaagde steurgarnaal (max. 11 cm) is de Veranderlijke steurgarnaal niet groter dan hooguit 3 cm. En de kleur? Uiteraard veranderlijk, vaak afgestemd op de ondergrond. Aangezien het slechte zwemmers zijn zullen ze ook langer op een bepaalde plek bivakkeren. Zodoende is het wel handig dat hij zo min mogelijk opvalt. Vanaf de zijkant is te zien dat het lichaam sterk gekromd is. Zijn rostrum (een vergroot uitsteeksel op de kop) steekt ver voor de ogen uit. Pootjes en scharen zijn met het blote oog moeilijk te onderscheiden. Ze komen zowel in de Oosterschelde als in de Grevelingen voor en dan het talrijkst in de

zomer en het najaar. In de ondiepe gedeeltes, waar de begroeiing wordt overheerst door wieren, zal je niet zelden een groene Veranderlijke steurgarnaal tegenkomen.

Op de gezaagde steurgarnaal wordt uitgebreid gevist en bij viswinkels worden ze verkocht als "Noorse Garnalen"

De Zeepaddestoel kan redelijk groot worden tot wel 50cm. Ze "steken" echter niet omdat ze geen netelcellen hebben.

De Kompaskwal is echter een giftige kwal en te herkennen aan zijn strepen aan de bovenkant van zijn hoed, waardoor hij net een kompas lijkt. De kompaskwal heeft vrij lange randtentakels die "prikken"

De Kruiskwal (dwergkwal) is makkelijk over het hoofd te zien omdat ze maar 2,5 a 3 cm groot is. Hij is helder doorzichtig met in het midden een geelbruin kruis. Dit zijn de voortplantingsorganen. Aan de rand van de hoed bevinden zich vele tentakels met een lengte van 10 cm. De netelcellen hebben een sterk irriterende werking!

AGENDA

Woensdag	6 september	Start nieuwe 2*-opleiding, Clubhuis, 20.00 uur
Zaterdag	9 september	Bootduik, O 31??, 9.30 uur
Maandag	11 september	BestuursLedenVergadering
Maandag	11 september	Deadline oktober-Luchbel
Zondag	24 september	Hans Verkooijen wandeling, Neeltje Jans, 14.00 uur
Maandag	23 oktober	BestuursLedenVergadering
Donderdag	26 oktober	DTZ-Wok, Oriental Garden, Koudekerke, 19.30 uur
Maandag	13 november	Algemene LedenVergadering

